

Legal update

Duben 2024

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Zákon o advokacii

Judikatura

Souběh tzv. manažerské smlouvy a smlouvy o výkonu funkce

Odškodnění za smrt při služebním/pracovním úrazu

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí.

Bankovníctví, finance a pojišťovnictví:

Daniel Weinhold, Václav Štraser, Ondřej Tejnský

ESG – Firmsní udržitelnost:

Tereza Hošková

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Insolvence a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Jakub Nedoma

IT, media, telekomunikace:

Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Przeczek

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Ochrana osobních údajů:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Daša Aradská

Pracovní právo:

Eva Procházková, Anna Bartůňková, Daša Aradská, Ondřej Tejnský

Regulatorní záležitosti:

Daniel Weinhold

Správa rodinného majetku:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Michaela Koblasová

Soudní a rozhodčí řízení:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Anna Bartůňková, Michaela Koblasová, Michal Švec

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák

Start-upy, venture kapitál a kryptoměny:

Pav Younis, Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Švec, Ondřej Tejnský

Veřejné zakázky a veřejný prostor:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Monika Švaříčková

Aktuality v legislativě

Zákon o advokacii

Vláda dne 10. ledna 2024 schválila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen jako „*návrh zákona*“), ve znění pozdějších předpisů.

Účelem návrhu zákona je začlenit veškeré nezbytné technické aktualizace a významné inovace tak, aby zákon o advokacii byl moderním právním předpisem. Návrh zákona proto přináší hned několik klíčových změn.

Co se týče ochrany důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem, jde v první řadě o upřesnění stávajících právních předpisů ohledně povinnosti mlčenlivosti advokáta. Primárním cílem návrhu zákona je totiž ochrana důvěrnosti informací a oprávněných zájmů klienta, nikoliv ochrana advokáta. Ochrana důvěrnosti informací podle § 3a návrhu zákona je založena na analogické právní úpravě obsažené v § 1730 odst. 2 v zákoně č. 89/2012 Sb. občanský zákoník (dále jen jako „*občanský zákoník*“). Podle uvedeného ustanovení: „*získá-li strana při jednání o smlouvě o druhé straně důvěrný údaj nebo sdělení, dbá, aby nebyly zneužity, nebo aby nedošlo k jejich prozrazení bez zákonného důvodu. Poruší-li tuto povinnost a obohatí-li se tím, vydá druhé straně to, oč se obohatila.*“ Právní norma v § 3a návrhu zákona je tedy konstruována na záměre zákonodárce zajistit, že s určitými specificky vymezenými informacemi se musí nakládat ve zvláštním režimu. Osoba, která získá takovéto informace, není oprávněna nakládat s nimi libovolně, ale je povinna postupovat s těmito informacemi kvalifikovaným způsobem, jak je stanoveno zákonem, aby se zabránilo jejich zneužití a buď ze strany této osoby nebo třetí osoby, tak aby nedošlo k jejich neoprávněnému odhalení (tzn. bez zákonného důvodu). Důvěrné údaje jsou tedy v tomto smyslu takové údaje, ohledně nichž vyplývá, že nesmí být zneužity či prozrazeny. Návrh zákona je vymezuje jako

- informace tvořící obsah komunikace advokáta, advokátního koncipienta a dalších osob uvedených v § 21 odst. 9 písm. a) s klientem při výkonu advokacie a
- informace získané či vytvářené při výkonu advokacie nebo v bezprostřední souvislosti s ním, pokud z nich lze zjistit informace o obsahu komunikace uvedené pod bodem a) nebo o poskytovaných právních službách, je-li tato důvěrnost v zájmu klienta.

V případě, že vzniknou pochybnosti ohledně toho, zda určitá informace spadá do pojmu důvěrné informace podle § 3a, nebo pokud nelze z okolností případu jednoznačně určit, že se jedná o důvěrnou informaci, bude se při posuzování jednání osoby nakládající s těmito informacemi řídit obecnými pravidly právního jednání (např. podle § 7, § 551, § 583, § 2900 občanského zákoníku).

Dále, stávající právní předpisy týkající se výkonu právní praxe advokátního koncipienta stanoví, že tato praxe může probíhat pouze v rámci stanovené týdenní pracovní doby, což odpovídá 40 hodinám týdně. Nově budou případy hodné zvláštního zřetele posuzovány individuálně v závislosti na konkrétních okolnostech každého případu.

Tato novela také zdokonaluje právní úpravu o rozšíření ochrany advokátů a jejich klientů před tzv. vinklařením (tj. neoprávněnou nabídkou, zprostředkováním a poskytováním právních služeb osobami, které k tomu nejsou zákonem oprávněny, nebo tuto činnost vykonávají nezákonně) a stanovuje postup advokáta v souvislosti s ověřením elektronického podpisu klienta (tzv. eLegalizace). Nově by advokáti měli možnost provádět eLegalizaci podobně jako orgány podle zákona o ověřování, tedy pomocí Czech POINT. Návrh proto zahrnuje oprávnění advokáta využívat údaje o osobách základního registru obyvatel při provádění prohlášení na dokumentu v elektronické podobě, a to v nezbytně nutném rozsahu.

Novela má vstoupit v platnost dne 1. července 2024, s výjimkou ustanovení týkajících se prohlášení o pravosti elektronického podpisu, která nabývají účinnosti 1. ledna 2025.

Legal update

Duben 2024

Weinhold Legal

Judikatura

Souběh tzv. manažerské smlouvy a smlouvy o výkonu funkce

(náleží Ústavního soudu dne 23. ledna 2024, sp. zn. III. ÚS 410/23)

Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23. ledna 2024 se týká právního posouzení situace, kdy člen statutárního orgánu uzavírá s obchodní společností vedle smlouvy o výkonu funkce i další pracovní tzv. "manažerskou" smlouvu.

Dle skutkového stavu je zřejmé, že stěžovatel zastával pozici předsedy představenstva akciové společnosti od roku 1998 a zároveň funkci generálního ředitele na základě již zmiňované manažerské smlouvy. V prosinci 2008 byl z obou pozic odvolán. V lednu 2009 také obdržel výpověď z pracovního poměru z důvodu nadbytečnosti.

V návaznosti na to následovalo několik soudních sporů ve dvou oddělených větvích. Aktuálně komentovaná část sporu se týkala požadavku akciové společnosti na vrácení částky vyplacené stěžovateli ve formě mimořádné odměny za jeho práci ve funkci generálního ředitele vzhledem k tomu, že společnost považovala manažerskou smlouvu za neplatnou v režimu zákoníku práce, protože manažerská smlouva vyžaduje ke své účinnosti schválení valnou hromadou. Soudy pak v této rovině rozhodly obdobně, to znamená, v neprospěch stěžovatele.

Stěžovatel ovšem namítal, že rozhodnutím obecných soudů o neplatnosti manažerské smlouvy došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv jako například práva na spravedlivý proces, ale stejně tak došlo k porušení principu autonomie vůle a zásady *pacta sunt servanda*.

Případem se tedy zabýval třetí senát Ústavního soudu, který stížnosti nevyhověl a zamítl ji. Dle něj sice může být smlouva o výkonu funkce uzavřená s členem statutárního orgánu obchodní korporace tak, aby byla podřízena režimu zákoníku práce, avšak s dodržáním limitů stanovených kogentními (nepřekročitelnými) normami obchodního a občanského práva. Omezení vyplývající z těchto kogentních norem respektuje zásadu *pacta sunt servanda* i autonomii vůle smluvních stran. Jedním z takových omezení je například požadavek, aby dohodnutá odměna člena statutárního orgánu byla schválena nejvyšším orgánem akciové společnosti (valnou hromadou). Tím je zajištěna ochrana práv a oprávněných zájmů akcionářů, třetích stran a samotné akciové společnosti. To znamená, že dle Ústavního soudu požadavek schválení uvedeného právního jednání valnou hromadou představuje přiměřené omezení autonomie vůle a smluvní volnosti. Toto opatření je legitimní, neboť má za cíl ochranu práv obchodní korporace, jejích členů a také zprostředkovaně třetích osob včetně věřitelů.

Odškodnění za smrt při služebním/pracovním úrazu

(náleží Ústavního soudu dne 7. února 2024, sp. zn. I. ÚS 1143/23)

Otec, který byl příslušníkem policie, tragicky zemřel v roce 2014 při dopravní nehodě, kterou zavinil jeho kolega, další policista, při řízení služebního vozidla. Následně se dcera i syn zemřelého policisty snažili u civilních i správních soudů dosáhnout náhrady za duševní utrpení, které utrpěli ztrátou svého blízkého.

Nejprve se stěžovatelé obrátili na ředitele krajského ředitelství policie (nyní vedlejšího účastníka) s požadavkem na odškodnění nemajetkové újmy za ztrátu svého otce. Kromě toho podali žalobu u civilních soudů s odkazem na § 2956 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Soud však civilní řízení zastavil pro nedostatek pravomoci a věc předal správním orgánům. Mezitím náměstek ředitele krajského ředitelství policie řízení o žádosti stěžovatelů o odškodnění zastavil, zčásti

pro nepřípustnost a zčásti pro zpětvzetí žádosti. Dle správních orgánů byla stěžovatelka odškodněna podle § 106 zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen jako „**služební zákon**“), přičemž stěžovatel pak neobdržel nic z důvodu toho, že není nezaopatřeným dítětem, a nespĺňuje tak podmínky pro odškodnění podle § 109 služebního zákona. Poté se stěžovatelé obrátili ke krajskému soudu, kde ale rovněž neuspěli. Krajský soud odmítl žalobu stěžovatelů proti rozhodnutím vedlejšího účastníka, argumentujíc, že správní orgány správně hodnotily nároky stěžovatelů dle služebního zákona, a ne podle občanského zákoníku.

Ústavní soud ve svém rozhodnutí ze dne 14. února 2024 nevyhověl argumentaci uvedené ve stížnosti pozůstalých po policistovi, který tragicky zahynul při havárii služebního vozu, z důvodu nedostatečné opory v právních předpisech.

Konkrétně uvedl, že pozůstalí stěžovatelé mohou a mohli využít nárok na náhradu duševní újmy způsobené smrtí blízké osoby z povinného ručení u pojistitele vozidla, což znamená, že mohou hledat kompenzaci i jinak. Právní řád tak poskytuje stěžovatelům možnost, jak eventuálně odčinit nemajetkovou újmu ze smrti jejich otce, a nerovnost založenou právní úpravou odškodnění podle služebního zákona tedy lze překlenout.

Ústavní soud však dospěl k závěru, že nemůže ignorovat aktuální legislativní uspořádání týkající se odškodnění za pracovní úraz v porovnání se služebními úrazy. Zatímco v případě pracovního poměru má nyní každá blízká osoba možnost žádat odškodnění, které odpovídá míře utrpení (podle § 31 zákona č. 262/2006 Sb. zákoník práce), v případě bezpečnostních sborů stále platí pevně stanovená suma podle § 109 služebního zákona, kterou není možné navýšit. Toto ustanovení rovněž omezuje náhradu pouze na manžela či nezaopatřené dítě a rodiče žijícího ve společné domácnosti. Ani důvodová zpráva ani soudní praxe neposkytují však vysvětlení pro takový zásadní rozdíl. Přestože předmětná záležitost není pro Ústavní soud dostatečným základem pro důkladné zhodnocení případných nedostatků současné právní úpravy z hlediska ústavního principu rovnosti, tento náleží alespoň naznačuje oblasti, které je třeba přezkoumat. **Ústavní soud proto vyzval zákonodárce, aby zvážil, zda rozdíly mezi odškodněním zaměstnanců a příslušníků bezpečnostních sborů jsou skutečně ospravedlnitelné.** Není-li tomu tak, bude nezbytné eventuálně i zákon změnit.

Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhradu specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážít jiný než námi uváděný výklad.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: Karolina.Liptakova@weinholdlegal.com, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení. Odhlášení publikací na office@weinholdlegal.com.